

అరు దాటిన సూచనగా వీధంతా నిద్ర మెల్లొంది. పిల్లలూ, పెద్దలూ బూత్ పాలు సీసాల్లో తెచ్చుకుంటున్నాయి.

ఇంకా రత్తాలు రాలేదు. రత్తాలు వస్తేనే కాని ఇంట్లోకి పాల సీసారాదు.

అరున్నర, కూరగాయల బండీవాడు వచ్చి వెళ్ళాడు.

రత్తాలు రాలేదు కూరగాయలు ఇంట్లోకి కొనలేదు. సోమవారం తోటకూర, మంగళవారం బచ్చలికూర, బుధవారం పొన్నగంటికూర, గురువారం పాలకూర... ఏవారం ఏ కూర కొనాలో, ఎంత కొనాలో దానికే తెలుసు

ఏడు గంటలు. కాన్వెంటు పిల్లలు వాకిట్లో నిల్చున్నారు, రత్తాలు కోసం.

ఇంకా రత్తాలు రాలేదు. రత్తాలు రాకపోతే వాళ్ళెట్లా కాన్వెంటుకు వెళ్ళడం?

అమె కళ్ళలో సూదంటురాయి వుంది. అమె గొంతులో పాలనురుగులోని వెచ్చదనముంది. అమె వేళ్ళల్లో వాత్సల్యముంది సూదంటురాయి వెనకాలే. నిప్పుకుంటూ త్రుళ్ళుకుంటూ ప్రేమగా-ఇడుంగా యూనిఫారాల్లో వున్న పసిడి బొమ్మలు పాతల గుడికి పరుగులు పెడతారు.

ఏడు దాటింది ఎనిమిది దాటింది. ఉదయం మధ్యాహ్నమేంది. మధ్యాహ్నం సాయంత్రమైంది సూర్యు నిద్రనబోయాడు. మళ్ళీ నిద్ర లేచాడు. మొగ్గలు వూపులైనాయి, రాత్రులు పగళ్ళయినాయి, పూవులు వాడి రాలిపోయినాయి, పగళ్ళు రాత్రులైనాయి.

రత్తాలు వనితకి రాలేదు నాలుగురోజులుగా పాలబూత్ క్యూలో నేనే నిలబడుతున్నాను. నాలుగురోజులుగా కూరల బండీవాడినిగర మా ఆవిడే కూరలుకొంటున్నది.

నాలుగురోజులుగా గుసుస్తూ, ఏకస్తూ, గొడవి చేస్తూ తండ్రుల మెట పిల్లలు కాన్వెంటుకు పోతున్నారు. కాఫీ కప్పు డెబిలుమీం పెట్టి, విసుగ్గా అన్నె కమల. "ఇహా ఆ రత్తాలు పని లోకి వెళ్ళేట్లు కనబడడం లేదు. ఈ బాధలు ఇంకా ఎన్నాళ్ళు పడతాయి? మరో సీతాలును పెట్టుకు దాం"

కమలవేళ అక్కర్యంగా చూశాను కమలేనా ఆమాటంటున్నది? కమల నా కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూడలేక మొహం అటుప్రక్కకు తిప్పుకున్నది. కమల కాపరానికి వచ్చేటప్పటికి

రత్తాలు నాలుగేళ్ళ పిల్ల. రత్తాలు నాయనమ్మ మా ఇట్లో పనిచేసింది. రత్తాలూ వాళ్ళ అమ్మ బుడిగి మా అమ్మ దగ్గర పనిచేసింది. రత్తాలు వోణీలు వేసుకోకుండా నే కమల దగ్గర చనువు సంపాదించింది. మా అమ్మాయిలు మొదటిసారిగా నీళ్ళుపోసుకున్నప్పుడు, వేవిళ్ళతో సతమతమెపోతున్నప్పుడు, కాస్తు కష్టమై కంగారుపడుతున్నప్పుడు, దగ్గరుండి ధైర్యం చెప్పి వాళ్ళనో గట్టు చేర్చింది. మా ఇద్దరణ్ణా యిలకూ పెళ్ళిళ్ళు కుదిరి, కోడళ్ళు కొత్తగా కాపురానికి వచ్చినప్పుడు, ముందస్తుగా తానే ఎదురువెళ్ళి, కాళ్ళు కడుగు నీళ్ళ పళ్ళెం పట్టి, గుమ్మాల దగ్గర పేర్లు చెప్పించి, ఇంటికి పని మనిషిగా కాక ఆడకూతురుగా మెలిగింది.

అటు ప్రక్కకు మొహం తిప్పుకున్న కమల, పమిటచెంగు వేలికి చుట్టుకుంటూ అలవోకగా అన్నది. "ఈ అలగా జాతి వాళ్ళింతేనండీ! వాళ్ళకు విశ్వాసం వుండదు."

రత్తాలు విశ్వాసం లేనిదంటే నాకు నమ్మకం లేదు. ముప్పై ఏళ్ళకు పైబడి అది మా ఇంట్లో పనిచేస్తున్నది. ఎప్పుడూ అది కావాలని కానీ, ఇది కావాలనికానీ అడిగినా ఎరగదు. ఏదైనా ఇస్తే పుచ్చుకొన్నది. ఇయ్యకపోతే వూరుకుంది. మేం సకుటుంబంగా ఇంటికి తాళాలు వేసి వూళ్ళకు వెళ్ళే, విశ్వాసంగా వరండాలో చాప వేసుకుని పడుకుంది.

"కమలా! నీకు మనుష్యుల్ని అర్థం చేసుకోవడం తెలీదు." అన్నాను కొంచెం దూరంగా. కమల చివాలను తలెత్తించి. "ఇప్పుడు దాన్ని నేను అర్థం చేసుకోకపోతే కొంచెం మునిగి

అడతనం

కొండమిల్లీరమచంద్రమూర్తి

పోవు కానీండి, వో రహస్యం చెప్పరా?" అన్నది.

"నువు చెప్పడం, నేను వినడం పాతికేళ్ళకు పెగా నేను చేస్తూనే వున్నాను. ఇందులో కొత్త ఏముంది-ఆ బప్పేదేదో తొందరగా చెప్పి. కాలేటికి కాస్త ముందస్తుగా వెళ్ళాలి ఇవ్వాళ."

"మీ రత్తాల్ని దాని మొగుడొదిలేశాట్ట!"

నేను ఉలిక్కి పడ్డాను. "నిజమా?"

"అహ! పచ్చి నిజం!"

"ఏమొచ్చిందే, ఆ దొర్నాగ్యుడికి?"

"వాడికి రాలేదు, దానికే వొచ్చింది. పెళ్ళయి ఇరవై ఏళ్ళుగా కాపురం చేసుకుంటున్నా, అడ దాని కడుపు పండకపోతే, కట్టుకున్న వాడికి తల తీసేసినట్టుండదూ? అందుకనే దాన్నొదిలి పెట్టేసి మరోదాన్ని కట్టుకున్నాట్ట దాని మొగుడు!"

"అట్ట వెధవ!" నాకుకోపం ఆగడంలేదు. "తనచేతకాని తనానికి ఓ ఆడకూతురికి అన్యాయం చేస్తాడా?"

"అది వాళ్ళల్లో మామూలేనండీ. ఉన్న న్నాళ్ళు కలసి మెలసి వుంటారు. కట్టు తప్పి న్నాడు, కాదు పొమ్మంటారు. ఇవ్వాళ వాడు దాన్ని పొమ్మన్నాడు. రేపది మరోహాణ్ణి కట్టు కుంటుంది, టింగురంగా మంటూ వూరేగుతుంది"

"చాలా అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్నావు కమలా!" బాధగా అన్నాను. "వాళ్ళు మనుష్యులే! వాళ్ళకూ మనలాగే బోలెడన్ని సెంటి మెంట్స్ వుంటాయి."

కమల నవ్వింది, ఎగతాళిగా. "ఈ సెంటి మెంట్స్, ప్రెడిపన్స్ అన్నీ మిడిల్ క్లాస్ వాళ్ళకే నండీ! పూర్వీపుల్నకు బ్రతకడం ఎట్లాగో తెలుసు."

కమలతో వాదన అనవసరం. ఆ కళ్ళు పచ్చు కామెర్ల కళ్ళ. ఆ గుండె చప్పుడు ప్రెజిడిస్ట్ సాండ్స్ ని తప్ప మరేవీ రికార్డ్ చేయదు.

చొక్కా తొడుక్కుని, కాళ్ళకు చెప్పులు వేసుకుంటుంటే, "ఇప్పుడెక్కడికండీ? కాలే టికి తొందరగా వెళ్ళాలన్నారు కదా, వంట పూరయింది, భోంచేసే వెళ్ళండి" అన్నది.

"ఓసారి రత్తాలు దగ్గరకు వెళ్ళొస్తాను."

కమల కళ్ళు పెదవైనాయి. "ఇప్పుడా?"

"అవును. ఇప్పుడే!"

"దాని ఇల్లెక్కడో మీకు తెలుసా?"

రత్తాలు చూస్తుంటే ఈసారి మరింత జాలి వేసింది.

దా మొగుడికి వాడి చీకటిఆకలి తీరడానికి ఎవరో ఒకరు

కావాలి. రెండో పెళ్ళాం పుట్టింటికివెళ్ళే, మొదటి పెళ్ళాం

వాడికిగ రువచ్చింది. ఆ యువ్వనం మత్తెక్కించింది....

“తెలీదు”

“మరెట్లా వేళతారూ?”

నోదో నాలికంటూ ఒకటి వుందిగా?”

ఆశ్చర్యం! ఇన్నేళ్లుగా రత్తాలు మా ఇంట్లో పనిచేస్తున్నా దాని ఇల్లెక్కడో మాకు స్పష్టంగా, ఇదమిద్దంగా తెలీదు. దాన్ని, దాని మొగుడు పువ్వుల్లోపెట్టి చూసుకుంటున్నాడో, మంటలకొలిమిలో కాలుస్తున్నాడో ఇంతవరకూ తెలీదు. దాని కడుపున ఓనలుసెందుకు కాయ లేదో మాకు అక్కరలేకపోయింది. అది వేళకు వచ్చి పనిచేసి వెళ్ళిపోతే మాకు చాలు. దాని శ్రమతో ముడిపడివున్న మా బ్రతుకులకు ఏ ఆటంకమూ రాకుండా వున్నంతకాలం, అది ఏమైపోయినా మాకు అక్కర్లేదు.

వీధిలోకి వచ్చి, ఓవర్ బ్రిడ్జి దాటి, పార్కు దాటి, బస్స్టాండుకు వచ్చేవరకూ మనసంతా వోకందిరీగల తుట్టెలావుంది. బస్సుస్టాండులో బస్సుల రణగొణ ధ్వనులు. కొవ్వలి, పోతు నూరు, దెందులూరు మొదలైన పూళ్ళనుండి వచ్చివేళ్ళే ప్రయాణీకుల హడావిడి కబుర్లు రోడ్డుమీద జనం ప్రవాహంలా వుంది. షాపుల్లో రద్దీ అనంతంగా వుంది. ఆకాశంలో ఎండి మిక్కుటంగా వుంది.

రత్తాలును ఎట్లా కనుక్కోవడం? లక్ష సాతికవేల పైచిలుకువున్న ఈ మహాపట్టుంలో అయిదున్నర అడుగుల ఎత్తుకూడాలేని రత్తాలు చామనచాయలో సామాన్యంగా కనిపించే రత్తాలును ఎట్లా పట్టుకోవడం?

“బాబుగారూ!”

చివాలున వెనక్కు తిరిగాను. రత్తాలు వెతకబోయిన తీగె! తీగలా నన్నబడి, నల్లగా వాడిపోయి, మొహానంతా చెమటతో, గారికి ఎగురుతున్న జుట్టుతో, రిజైలోంచి దిగుతున్న రత్తాలు. రిజైలో పాలబిందెలు.

“కులాసాగా వున్నారా బాబూ!—అమ్మగారూ, పిల్లలూ...”

“పన్నోకి రావడం లేదేం రత్తాలూ?”

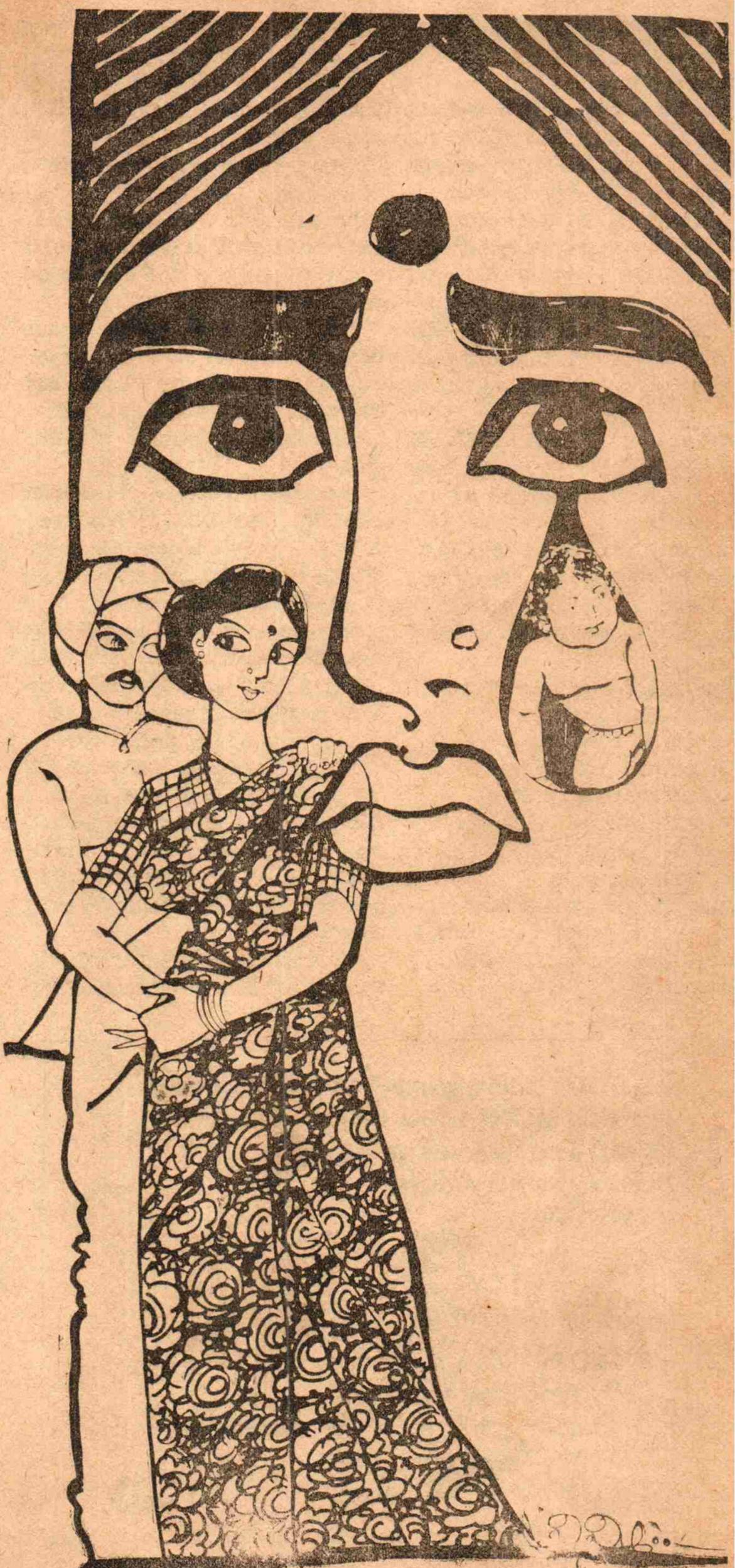
రత్తాలు రిజైవాడితో ఏదో చెప్పింది. వాడు అట్లాగేనంటూ తలూపి గంటమోగించుకుంటూ, పాలబిందెలు తీసుకుని రిజై తొక్కుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

నేను మళ్ళీ అదేప్రశ్న వేళాను. “పన్నోకి రావడంలేదేం రత్తాలూ?”

రత్తాలు తలవొంచుకుని నమాధానం చెప్పింది. “అడు నన్నొగ్గీసినాడు బాబూ!” ఆ గొంతులో బాధా భరితమైన కదలిక స్పష్టంగా తెలుస్తోనే వుంది.

నేను సమాధానం చెప్పలేదు. మెల్లగా రత్తాలుతో నడుస్తూ, బస్సు దాటి, రైలుగేటుదాటి, పోలీసు గొడుగుదాటి, కుడివేపుకు తిరిగి, గాంధీ నగరంలోకి ప్రవేశించాం. ఒకరైలుగాలేని గొలుసుల గుడిసెలు. గుడిసెలపై గుడిసెలు. గుడిసెల ముందు మురికి కాలువలు. కాలువల్లో విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న పందులు. పందులకు మందలుగా పిల్లలు.

రత్తాలు వో గుడిసెముందు ఆగింది. గుడిసె ముందు కళ్ళాపు చల్లి ముగ్గుపెట్టబడి వుంది.

గుడిసె గోడలకు నున్నబొట్టు. మురికి కాలువపై అడ్డంగా నావరాళ్ళు.

“లోపలకు రండి బాబూ!”

లోపల మంచం వచ్చింది. నేను కూర్చోనీ, కూర్చోకుండానే. బయటినుండి వేడివేడి కాఊ తీసుకొచ్చింది వో సత్తుగ్లాసితో. సత్తుచంచాతో ఓ చుక్క తన నోట్లో పోసుకుని “సక్కెర తక్కువేసినాడు బాబూ!” అంటూ వో పాత డబ్బాలోంచి కాస పంచదారతీసి గ్లాసులో వేసి, చెంచాతో కలియబెట్టి. “తీసుకోండి బాబూ! మళ్ళీ ఆరిపోయింది. ఏడి తగ్గినా, సక్కెర తగ్గినా. బాబుగోరికి బావుండదు. అన్నది. ఆమె ఆప్యాయతకు నాకళ్లు చెమరుస్తున్నాయి. “నిజమే రత్తాలూ!” అంటూ ఆ గ్లాసునందు కున్నాను.

బయటినుంచి ఎవరో పిల్లలొచ్చి లోపలకు తొంగిచూసి వెళ్ళిపోయారు. దూరంగా రైలు కూత. ఎక్కడినుండో మైకులోనుండి అశ్లీలపు సినిమా పాటలు.

నాదగ్గరనుండి గ్లాసునందుకుని కిందపెట్టింది. గడపదగ్గరగా కింక కూచుని, “బాబుగోరూ! ఓ మాటడుగుతాను. నిజం చెబుతారా?” అన్నది.

“తప్పకుండా చెబుతాను. నిస్సంకోచంగా అడుగు.”

“నేను బావుండనా బాబూ?” రత్తాలు గొంతులో అమాయకత్వం

ఆమె వేపు పరిశీలనగా చూశాను. యౌవన చెదరని. పసివాడని అవయవ సౌష్ఠ్యం. పెద్ద కళ్ళు. కళ్ళకు కాటుక. నల్లని నొక్కులజుట్టు. తిలో వాడిన మల్లెపూలు. మోకాళ్ళపైకి కట్టుకున్న ముతకచీర మోకాళ్ళమీద కనిపించే కండల గట్టిదనం.

“ఎవరన్నారు నువ్వు బావుండవని?”

“అదే అన్నాడు. నాతోతొంగున్నా ఆడికింక పిల్లలు పుట్టరంట. అందుకనే ఆడు మళ్ళీ మనువాడాడంట!”

“పిచ్చి రత్తాలూ!” ఆమె కంటివెంట కారిన కన్నీటి బొట్లను కొనగోటితో తుడిచాను.

“వాసన చూసిన పువ్వును అవతలకు విసిరి వేయడానికి వాడాడిన నాటకం ఇది. నీకే బంగారు బొమ్మవు.”

“నాకు పిల్లలెందుకు పుట్టరు బాబూ?” రత్తాలు గొంతులో సిగ్గు.

“ఎందుకు పుట్టరు? తప్పకుండా పుడతారు. ఎవరో నూటికి కోటికి ఒక్కరికి తప్ప అందరు అడవాళ్ళకూ ప్రకృతి అందించే మహత్తరమైన భాగ్యం అది.”

“కాదు బాబూ! మీకు తెలీదు. ఆనంది అచార్లుగోరు నాకు మాత్రం కూడా ఇచ్చాడు. అవి తినితినినా పేణం ఇసిగిపోయింది. ఇంక నాకు పిల్లలు పుట్టరని ఆయనే చెప్పిండు.”

“నేను నిన్ను పెద్ద డాక్టరుచేత పరీక్ష చేయిస్తాను.”

“ఒడ్డు బాబూ! పరీచ్చలూ, గట్టా ఇంకా నాకేం వొస్తు ఆడు నన్ను వొగ్గిసిడు. మళ్ళా మనువాడే. ఇప్పుడు పిల్లలుట్టారని డాక్టర్లు సప్తే మాతరం నాకేటి నాబంబాబూ! అందుకని ఇట్లాగే నేను బెతకడల్చుకుండా!”

“ఒంటరిగా ఎంతకాలం బ్రతుకుతావ్ పిచ్చి వానా? పోనీ-అలాగే అశోకవృక్షంలా వొంటరిగానే వుండిపోతావే అనుకో! దానికి, మా ఇంటికి రాకపోడానికి సంబంధం ఏవిచే? ఎందుకట్లా అడ్డంతురంగా మానివేశావు?”

“మొగుడు కొదన్నదాన్ని, పిల్లా పీచు లేదాన్ని, లచ్చిందేవిలాంటి ఆ అమ్మ గారి మొహాలు పొద్దున్నే సూట్లం నాకు కట్టమైంది బాబూ! నెప్పొవెట్టకుండా, నెపితే ఎట్లాగూ ఇనరని- ఇట్లా సేశాను. పొరుగుాళ్ళ నుంచి పాలు కొనుక్కొచ్చి అవి మారుబేరానికి అమ్ముతుండాను.”

“నీకి కష్టనమయంలో తెలిసిన మా అందర్ని కొదనుకుని, వూరూవూరూ తిరిగి పాలు కొను

ఆ పుస్తకం

ఒక వర్తమాన రచయిత ఓ వర్తమాన పుస్తక సంపాదకుడితో “ఫలానా పత్రికలో అన్నీ చెత్త కథలే పడతాయి.” అన్నాడు. “అలా అయితే మీ కథలన్నీ ఆ పత్రికకే పంపండి. తిరిగిరావు ‘జవాబిచ్చాడు తాపీగా సంపాదకుడు. -శరగడం విశ్వేశ్వరరావు (అనకాపల్లి)

క్కునివచ్చి, రాత్రిపూట వంటరిగా, పగటిపూట ఎండలో, చెమటలో—ఎందుకు రత్తాలూ, ఇంత బాధ?”

“ఇంత యాతనా పడకపోతే, నా మనసు ఎన్ను వూరకుండనీడు బాబూ! ఏదో పని, నాత గ్నాపకాన్ని కాదనడానికి!”

“మేమందరం నీవాళ్ళం రత్తాలూ! పోనీ, నికోసం కాకపోతే, కనీసం చూచిపోతుండటానికైనా వస్తూ పోతూ వుండరాదూ?”

రత్తాలు గభాలున నాకు వంగి పాదాభి ఎంపనం చేసింది. “దయగల మారాజులు మీరు! పెద్ద మనసుగలవారు. కానీ ఆడోళ్ళ సంగతులు మీకు తెలీవు బాబూ! తెలిసినోళ్ళ సూపులు నాకు ఈతెల తూపులు. ఆళ్ళమాటలు కత్తుల సుంటలు. ఆళ్ళముందు నేను తలొంచుకు బెతకనేను. నన్నిట్లాగే వుండనీండి బాబూ!”

“ఎప్పుడు రాదల్చుకున్నా, నీకు మా ఇంటి తలుపులు తెరచేవుంటాయి. మర్చిపోకు.”

“అట్లాగే బాబూ! మంచి గడియలు రానీండి మళ్ళీ తప్పకుండా వత్తాను.”

ఆ మంచి ఘడియలు రత్తాలుకు మరో రెండేళ్ళకుగానీ రాలేదు. ఈలోపల నేను ఆమెను ఒకటి రెండుసార్లు కలుసుకున్నాను. రత్తాలు కొంచెం లావు చేసింది. వంట్లో మరింత నవనవ చేరింది. కళ్ళలో బ్రతుకుపై తీవ్ర వ్యాపారంలో లాభాలు. కాళ్ళకు వచ్చెడ. వంటి మీద బిగుతైన రెవికలు. ముక్కుకు ముక్కెర. చెవులకు ఎర్రని దుద్దులు. ఆమె నడుస్తుంటే స్త్రీత్వం జండా ఎగరవేస్తున్నది. ఇదే సంగతి, ఏదో మాటల్లో, కమలతో అన్నాను.

“చూస్తుండండి. అదీ ఎవణ్ణో ఒకణ్ణి కట్టుకుంటుంది.” అన్నది కమల ఈసడింపుగా.

“నో, నో, రత్తాలు అట్లా చేయదు.” అన్నాను.

ఏమండీ... మీరాకనాని ఇప్పుడు నాలో మా ఇంటినుకు రావాలి మీరాలో గాడువ పెట్టుకోవడంవలన ఇంటినుకు తోటయిపోయింది లేటయిపో మా ఇంటినుకనానికి కలువైన కారణం మూసీంబాలి లోకనాలో ఊరుకోడు!!

రాగజ్జి ఘండరి

ఠినాత్ముడు

“మా ఆవిడ సంగీతం వింటే రాళ్లు కూడా కరిగి పోతాయి. ఇంటికి వచ్చిన తనితో తన భార్య గురించి గొప్పలు చెప్ప సాగాడు రత్నం.

“మీరింకా కరిగిపోలేదు అంటే మీరు రాళ్ళకన్నా కఠినాత్ములన్నమాట!” దెబ్బకు దెయ్యాన్ని వదిలించేసుకున్నాడు అతిథి.

—పట్టపు ప్రభాకరరావు (పాలకొల్లు)

“ఏవిటా భరోసా?—అదేదో మీ కూతురై నట్టు. అది మాత్రం అందర్లా ఉప్పుకారం తింటున్న మనిషి కామా?”

“కావచ్చు కానీ దాని దగ్గరవున్న నీతి మరొకరిదగ్గర లేదు.”

“ఆ సంగతి మీకెట్లా తెలుసూ?”

“చూస్తే తెలియదా?”

“చూపులకూ చేతలకూ ఎంతో తేడా వుంటుంది అదే మీకు తెలీను.”

“పోనెస్తూ! నీకు తెలిస్తే, అర్థాంగినై నందుకు, సహం నాకు తెలిసినట్లే కదా?”

ఇట్లా మేం మాట్లాడుకుని వోవార మైనా కాలేదు ఓ సాయుకాలం వేళ, కొప్పు నిండా ఇన్ని పూలు తురుముకుని, కొత్త చీర కట్టుకుని, ఘల్లుఘల్లుమని చప్పుడుచేసుకుంటూ రత్నాలు మా ఇంటికి వచ్చింది.

ఎన్నావస్తూ కమలకి పళ్లు పట్టుకు వచ్చింది వీధిలో పిల్లలందరికీ స్వీట్లు తీసుకు వచ్చింది ఆమెను చూస్తే మలయమారుతం జ్ఞాపకం వచ్చింది నిండా పూచిన అశోకం కనిపించింది.

వీధిలో వాళ్ళంతా రత్నాలును చుట్టుముట్టారు ఒకటే ప్రశ్నలు.

“ఇన్నాళ్ళూ ఎక్కడకు పోయినావు రత్నాలూ?”

“చెప్పకుండా, పెట్టుకుండా అట్లా వున్నట్టుండి మాయమై పోవడం నీకు బావుదా?”

“పోనే మళ్ళీ రేపట్టుంచి తప్పకుండా రా!”

“పాపం, నీ మొగుడు నిన్నొదిలి పెట్టేశాట్ట కదా?”

“వాడు మళ్ళీ పెళ్ళి కూడా చేసుకున్నాట్ట కదా?”

“నువ్వు పాల వ్యాపారం చేస్తున్నావా? అయ్యయ్యో— నీకు ఆ ముదనష్టపు వ్యాపారాలు ఎందుకు రత్నాలూ!—శుభ్రంగా పనిపాటలు చేసు కుని బ్రతక్క!”

“నీ కోసం మా అమ్మడు దిగు లెటు కుంది వారం రోజులు.”

“నువ్వు రాక తే, కూరలు తరగబోయి, వేలు కోసేసుకున్నాను.”

రత్నాలు అంరరి మాటలూ వోపి గ్గా వింది. అందరికీ అన్ని సమాధానాలు చెప్పిపంపించింది

“ఇంకా నేనీ పనిలోకి రాను గాక రాను” అంది. “పిల్లలకేం తెలుసు పాలూ, నీళ్ళూ! రేపటికి ఆళ్ళే మర్చిపోతారు” అన్నది. “బత కడం కోసం ఏ వ్యాపారం సేసినా ఏ తప్పు నేదు” అన్నది జీవన వేదాంతం తెలిసిన దానిలా.

అందరూ పోయిం తర్వాత, నన్నూ కమ లనూ ఒకచోట కూర్చోపెట్టి, రెండు చేతులనూ మా కాళ్ళకు ఆనించి నమస్కరిస్తూ, “దీవిం చండి నన్ను!” అన్నది.

“ఏవిటి విశేషం రత్నాలూ?” అన్నది కమల తనకు అంతా అయోమయంగా వున్నది.

“ఆడు మళ్ళీ నా దగ్గరకు ఒచ్చిండు!”

“మరి, ఆ రెండో పెళ్ళాం ఏమెంది?”

“ఏం కా లేదమ్మా!” రత్నాలు నవ్వింది. “పుటింటి కెళ్ళింది.”

“ఏం, దాన్నీ ఒదిలిపెట్టేశాదా?”

“కాదమ్మా! ఆవిడ కని దాని కెళ్ళింది ఇంకో మూజ్జెళ్లదాకా రాదుట!”

రత్నాలును చూశుంటే ఈసారి మరింత జాలివేసింది దాని మొగుడికి వాడి చీకటి ఆకలి తీరడానికి ఎవరో ఒకరు కావాలి. రెండో పెళ్ళాం పుట్టింటికి వెళ్తే మొవటి పెళ్ళాం వాడికి గుర్తు వచ్చింది. రత్నాలు పిటపిటలాడే యావనం వాడికి మత్తెక్కింది. పిచ్చి రత్నాలు ఈ రహస్యం తెలియక, వాడు తన దగ్గరకు రావ డమే పర వార్తమనుకుంటున్నది. ఈ మాట నేను ఆ అమాయకురాలితో ఎట్లా చెప్పనూ? ఇద్దరమూ రత్నాలుకు మనః పూర్వకంగా ఆశీస్సులందించి, భర్త నిరంతర సాహచర్యంలో

నుఖసంతోషాలందుకోమని పంపించాము. కమల రత్నాలుకు చీర, జాకెట్లూ ఇచ్చి, బొట్టు పెట్టడం నాకు ఆశ్చర్యాన్ని కల్గించినా, సంతృప్తిని కూడా కల్గించింది. ఎంతైనా ఒక స్త్రీకి మరొక స్త్రీకి మధ్యనున్న అజాతమైన సానుభూతికి అది చిహ్నమనుకుంటాను.

రత్నాలు చెప్పిన మూడునెలలూ ఇట్టే గడిచి పోయాయి. ఈ మూడునెలల్లోనూ రత్నాలు మొగుడు, రత్నాలు గుడిసెలోనేకాపురంపెట్టాడు. రత్నాలుకు పగలే వెన్నెల కాసింది. ఒకటి రెండుసార్లు బస్సుస్టాండు దగ్గర కనబడి, “మీది మా గొప్పమాట బాబూ! ఆడి మరూ నా కొంగట్టుకు వదల్చలేదు.” అన్నది గర్వంగా. దాని కళ్ళు మిలమిలలాడాయి. దానివొళ్ళు తళతళలాడున్నది.

అయిదోనెలలోనో, ఆరోనెలలోనో, సరిగ్గా జ్ఞాపకం లేదు, రత్నాలు యాదృచ్ఛికంగా నాకు గాంధీనగరం హైస్కూలు దగ్గర కనిపించింది. ముంషి మొహం పీక్కుపోయింది. కళ్ళల్లో ఆ కాంతి లేదు. శరీరం నల్లకప్పు వేసుకుంది. చేతి గాజులు వదులుగా క్రిందికి జారిపోయాయి.

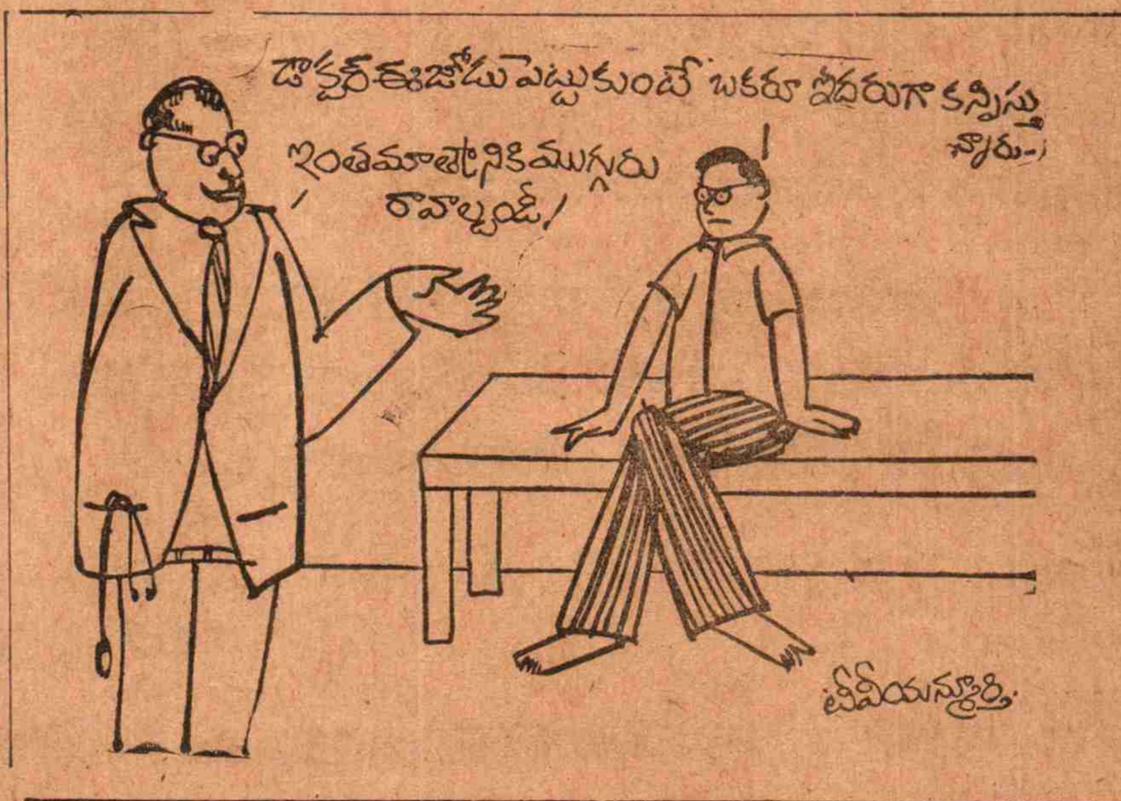
రత్నాలుకు ఎదురుగా జిగిడి వుంది. జిగి డీలో పిల్లలు తినే రకరకాల తినుబండారాలు. దాని చేతిలో ఈగలను తోలడానికి మాసి పోయిన ఓ గుడ్డ కుంచె విసనకర్ర...

“ఏవిటి రత్నాలూ ఇది?” నా కంఠం నాకే తెలియకుండా గద్దడికమైంది.

నన్ను చూడగానే రత్నాలుసిగ్గుతో, అవమా నంతో చిరిగిపోయిన చీర చెరగుతో మొహం కప్పుకుంది. “ఏంసెప్పనుబాబూ? అంతా నా కర్మ!” అన్నది ఆ తర్వాత కాస్త స్థిమితవడి, వేదాంత ధోరణిలో.

“భర్మను నమ్ముకుని ఈ దేశంలో ఎవరూ బాగుపడలేదులే! అసలు సంగతేమిటో చెప్పు”.

“పురుడోసుకుని నానవతోచ్చింది. ఇంకేం?

ఆ ఎర్రతోలు కనిపించగనే అడు నన్నో పీకి పారేసిన టెంకిలా ఇసిరేసిపోయింది.

“మళ్ళీ వాస్తానే దిగులుపడకు!”

నేనన్నట్టుగానే రత్తలు మొగుడు మళ్ళీ వచ్చాడు. వాడి రెండో పెళ్ళాం అటు పురుటికి వెళ్ళడం, వాడు ఇటు రత్తలు కాళ్ళపట్టుకోడం ఒకసారి జరిగాయి.

ఈ సారి రత్తలు కొంచెం తెలివి తెచ్చుకుని బెట్టుచేసింది.

“ఎందుకురా, నన్నిటా ఏపుకు తింటావ్?” అన్నదిట రత్తలు కళ్ళలో నీళ్ళతో.

“ఏపుకు తినడం కాదే ఎర్రమొగమా! నీకా పిల్లలు లేకపోయే? దానిదా కోడి కానుపు! నువ్వంటే నాకు బ్రెమతగ్గదు. అదేమో పిల్లల్ని కనడం మానదు. ఏం సేమంటావో నువ్వే నెప్పవే?”

వాడి మనస్సు రత్తలుకు స్పష్టమైంది. వాడికి పిల్లలూ కావాలి, యావనం దిగజారని పెళ్ళామూ కావాలి, పిల్లలకు రెండవభార్య, కోర్కె తీర్చడానికి మొదటి పెళ్ళాం. ఇదీ బాగానే వుందనిపించింది ఆ వెర్రీదానికి. ఆ రెండోభార్య వచ్చినా, తన మగడు తనదగ్గరకు రావడం మానుకోలేక పోతున్నాడు. అది నీళ్ళు పోసుకున్నపుడెల్లా వాడు తనస్వంతంకాక తప్పదు, రత్తలు నవ్వుకుంది గర్వంతో. తన శరీరంవంక చూసుకుంది ఆనందంతో.

ఆరాత్రి మొగుణ్ణి కాగలించుకొనిపడుకొని వాడుతను తపనతో కామంత్ ముద్దుపెట్టుకున్నప్పుడు, ఆశగా, ఆత్రంగా అడిగింది. “అది కాదురా, ఒకవేళ నేనూ, నీ సిన్నపెళ్ళాం నాగా...”

“ఏందే...!” అన్నాడువాడుమరింతగా ఆమెను దగ్గరకు లాక్కుంటూ.

“నేనూ నీళ్ళోసుకుంటే”... రత్తలుమాట పూర్తి చేయకుండా వాడి గుండెలో ఒదిగి పోయింది. వాడు పెడీపెడీ నవ్వాడు. కరుణ కరుణగా నవ్వాడు నవ్వి నవ్వి అలసి పోయాడు.

“ఆ సౌభాగ్యం వుంటే నువ్విట్లా ఎందుకు వుంటావే పిచ్చిమొద్దూ?”

“అదికాదురా, వాకేళ నేనూ వోబిడ్డ తల్లినై...”

“అదీనువ్వుకూడా పిల్లల్ని కంటావుంటే, నేను ఇక్కర్నీ ఒదిలేసి దేశంమీదకుపోతా!”

“అదేమిరా?” రత్తలు బేలగా అడిగింది.

“ఏందేమి? నాను మగమడిసిని కాదనుకున్నావేటి? మీర్చిరూ దిగ్గల్వేసుకుని మంచాలో తొంగుంటుంటే, నానేంపెళ్ళాను?... ఇంకోదాన్ని సూసుకుంటాను”

రత్తలుకు ఒళ్ళు రుల్లుమంది. వాడి నోటి గుండానేకాక, వాడి మనసులోకూడా కల్లు వాసన వేసింది. వాడి మగమూర్ఖత్వం తెలిసి

తవ్వండి

ఓ అయిల్ పరిశోధనాసంస్థబస్ అయిల్ అయిపోవడంలో మార్గమధ్యంలో ఆగి పోయింది.

ఇక్కడెక్కడయినా పెడ్రోలు పడుతుంటే దేమో తవ్వండి అజ్ఞాపించాడు ఆపీనరు.

—పట్టపు ప్రభాకరరావు (వాలకొల్లు)

మూగగా రోదించింది. ఏడుస్తూనే వాడివక్కకు చేరింది.

ఇదంతా కమల ఒకరోజు సాయంకాలం నేను కాలేజీనుండి రాగానే చెప్పింది.

“నీకెట్లా తెలుసూ?” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“ఆస్పత్రికి వెళ్ళాస్తే తెలిసింది: రత్తలే చెప్పింది.”

“ఆస్పత్రికి వెళ్ళడం ఏవిటే, అక్కడ రత్తలు చెప్పడం ఏవిటే?— కాస్త వివరంగా చెప్పు.” కమల నావేపు నిఘారంగా చూసింది. “మగవాడికోసం రత్తలు ఎటార్నల్ చేయించుకుంది. కటుకున్నవాడు తనకు దూరం కాకుండా వుండడం కోసం ఫామిలీ ప్లానింగ్ ఆపరేషన్ చేయించుకుంది. తాళిబొట్టు కోసమని, తల్లి మనసును కూడా చంపుకుంది. ఈ దేశంలో ఆడతనం అనుభవిస్తున్న దుర్భర నరకం... భగవంతుడా! :”

మగవాణ్ణయినందుకు సిగ్గుతో తలవంచుకోవలసి వచ్చింది. రత్తలును చూడటానికి ఆస్పత్రికి వెళ్ళినప్పుడు, ఆ అభాగ్యురాలిని ఏమని ఓడార్చాలో నాకు తెలీలేదు.

“ఎందుకు బాబూ బాదపడతారు? నేను మారుమనువాడొచ్చు, కానీ ఆడను. నాకో నీతుంది. ఆడికే నేను నీతిలేనివాడి పెళ్ళాన్నయినందుకు నాకీ శిష్య తప్పదు” అన్నది బరువుగా.

అప్పుడప్పుడూ రత్తలు నాకు కనిపిస్తుంటుంది, రకరకాల వ్యాపారాల్లో, రకరకాల స్థలాల్లో. ఆమెను చూడగానే తెలుస్తుంటుంది. అది ఆమె జీవితంలో క్షణపక్షమో, శుక్లపక్షమో!

శుక్లపక్షంలో ఆమె ఆడతనం వికసించిన పారిజాతంలా భ్రమలు గొల్పుతుంటుంది. క్షణపక్షంలో, వేసవినిటి ఊటలా ఎక్కడో అడుగున దాగివుంటుంది. *

వాస్తు శాస్త్రమా?

మేము ప్రచురించిన ‘మనుషుల జాతకాలని మార్చే వాస్తు శాస్త్రం’ సెంటర్ స్పెర్డ్ పై పాఠకుల నుండి భిన్నాభిప్రాయాలు విపరీతంగా వచ్చాయి.

అసలు ‘వాస్తు’ శాస్త్రమా? కాదా?— అది మనుషుల జాతకాలని మార్చగలదా? ఈ విషయంపై చర్చావేదిక ప్రారంభిస్తున్నాం.

ఈ చర్చలో పాఠకులు ఉత్సాహంగా పాల్గొనాలని విజ్ఞప్తి. —ఎడిటర్ *